

Forfatter: Biehl, Charlotta Dorothea

Titel: BREV TIL: Bülow, Johan FRA: Biehl, Charlotta Dorothea (1784-04-03)

Citation: Biehl, Charlotta Dorothea: "BREV TIL: Bülow, Johan FRA: Biehl, Charlotta Dorothea (1784-04-03)", i *Charlotte Dorothea Biehl's Breve om Kong Christian VII*, Otto B. Wroblewski's Forlag., s. 34. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002245849-000-shoot-L0022458490000002.pdf> (tilgået 31. juli 2024)

Anvendt udgave: Charlotte Dorothea Biehl's Breve om Kong Christian VII

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Den 3. Apr. 1784.

Havde disse Nattesværmerier ingen andre Følger draget efter sig, saa vare de med Tiiden blevne glemtes. 35og henregnede til Ungdommens Overiilelser og Ubesindighed, men til en ubodelig Skade for Kongen selv, saa vel som Rigerne fattede han meere end Godhed for een af disse foragtelige Creaturer, som man bragte ham i Bekiendtskab med, og for at anføre alt, hvad der kan siges til hans Forsvar i denne Post, maae jeg gjøre Dem nøyere bekiendt med hende.

Hun var en naturlig Daatter af Prinds Georg af Bewern, en ældre Broder af den nuværende Gouverneur. Da hun blev fød var han Chef for det Siellandske Regiment, som nu er Cron Prindsens, og da Moderen havde opfostret Barnet, i hvilken Tiid han underholdt hende rigelig, giftede han hende med en Karl af sit Compagnie, der var Støvelet Skrædder, og gav dem ugendtlig en Rigsdaler Tillæg af sin Lomme. Barnet tog han fra Moderen, og det kom i Obrist Lieutnantens af Regimentet Engenhavens Huus, en Broder til Generalinde Numsen, hvor Faderen betalte aarlig otte hundrede Rigsdaler for hendes Underholdning og Opdragelse, og i Følge af denne rigelige Pension blev hun holdt lige med deres egen Daatter, om hun ikke nød Fortrinet. Da Faderen ved Friderich den Femtes Regierings Tiltrædelse i Aaret 1747 forlod Tienesten, mistede Moderen sin Pension, men han blev ved at betale til Barnet saa længe han levede; men da han døde meget hastig og ingen Foranstaltning havde gjort til hendes videre Forsørgelse, saa ophørede Betalningen med hans Død og i hendes tiende Aar. Prinds Georg havde beviist Engenhavens meget Godt, men uden at lade enten den Erkiendtlighed de skyldedes. 36deres Velgiører, eller Medynk over et ulykkeligt Pige Barn, der i 8te paa niende Aar havde været et Middel til at fyldestgjøre deres Begierlighed efter at leve vel, komme i mindste Betragtning hos dem, saa ophørede ikke saa snart Pensionen, førend de jagede hende af Huuset og sendte hende hjem til Moderen.

3

Forestil Dem nu den græsselige Forandring fra at have levet i Yppighed og Overdaadighed, vandt til den fornemme Levemaade, lært Fransk, dandse, synge og spille, men ingen Grundsætninger af Religion og Dyd, og blive stødt ned til en Musqueteers Vilkor og Forfatning, blive mishandlet af ham, som een der uden lovlig Rettighed formindskede hans Mund Portion, og døm saa selv, hvad Følgen maatte blive. For gammel til at kunde glemme Behageligheden af det Liv hun havde ført og for ung til at overveye, at det kun kunde erholdes for Fremtiden paa Ærens og Samvittighedens Bekostning, blev de Penge, Faderen havde kostet paa hende, et Middel til hendes Fordærvelse.

Det belevne og utvungne, der klævede ved hende af den første Opdragelse, gjorde hendes Omgang tilløkkende, hun var tillige meget vel skabt, havde en nydelig Stemme og en munter Geist. Stivfaderen brugte hende til at bringe de bestilte Støveletter hiem, ved hvilken Leylighed hun bekom Navnet Støvelet Cathrine; et Par Aar efter blev hun Figurantinde ved Theatret, hvor den engelske Minister Baron Godrick fandt Behag i hende, tog hende fra Skuepladsen ogs. 37underholdt hende saa længe han blev her; men efter hans Afreyse kom hun i offendtlige Huuse, hvor hun var et Maal for hendes Medsøstres Forfølgelse indtil hun kom saa vidt at boe for sig selv. I denne Forfatning gjorde hun den ovenmeldte store Erobring, som hun tildeels havde det at takke, at hendes Forhold lignede meere en fornemme Dames, der havde givet Ærbarhed og Undseelse Afskeed, end en Person af hendes Haandteering. Hun var det som Franskmanden kalder amusante i høyeste Grad og moerede Kongen saa vel, at hans Hierte bandt sig fastere til hende end Vellysten allene havde været i Stand til. Den fornemste Brug hun gjorde af denne Tilbøyelighed, var at hævne sig over dem af hendes foresadte, der havde deelt den erhvævede Gevinst paa en al for egennyttig Maade, og de af hendes Medsøstre, der havde hadet hende for de Fordeele[s] Skyld, som hun havde forud for dem. Hun førte Kongen paa alle disse Steder, forklædt som Mandsperson og i Sælskab med et Par andre, og fik Sikkerhedens Beskiermer til at øve Vold i disse Elendiges Huuse, saa vel ved at sønderbryde Porcelain, Speyle, Glas og Meubler, som ved at behandle deres Personer paa en barbarisk Maade, og naar Hævnen var fuldført, da at give sig tilkiende, for at hun kunde være vis paa, at Haanden der revsede dem ikke kunde blive dem forborgen. Hvormeget dette svækkede Undersaatternes Agt folderes Herre, begriber De lettelig, saa vel som og at der ikke kunde blive Spor tilbage af den hos meenige Mand, som alt for ofte og næsten dagligen saae hams. 38komme fra hende i en Tilstand, der gjorde hans Trin vaklende og uvisse, og tvungen til at staae undertiiden paa Veyen for at give de nydte Drikke Vahre fra sig, og det ikke om Aftenen, men om Formiddagen og ved Middags Tiider, naar det stærkeste Tilløb af Mennesker vare paa Gaden.

3*

Nu mangler jeg Udtryk, min Beste, til at gjøre Dem Hoved Ulykken af denne Forbindelse fattelig, uden at fornærme Velanstændigheden, men jeg har lovet at sige Dem alt og vil til den Ende søge at gjøre mig dristig ved den Forestilling, at det er en falsk Tugtighed at rødmes over at sige det, som saa værdig en Mand som Hielmstjerne har sagt mig uden at troe, det behøvede Undskyldning. Kongen syntes at have faaet det stærkeste Skiold imod Vellysterne i sit Temperament, der ikke allene befriede ham for den haarde Striid imellem Pligt og Begierlighed, men endog nægtede ham at fyldestgjøre dem, ifald de opvakte, men just dette blev Kilden til hans nærværende beklagelige Forfatning. Naar det faldt ham ind at blive hos sin Skiønne, efter at deres Natte Caravaner vare endte, saa bad hun ham med Latter at gaae hiem og lægge sig

roelig til at sove og bie et Par Aar endnu, inden han dristede sig til at blive en fyrig og munter Piges Senge Kammerat, og ofte tvang hun ham halv i Spøg og halv i Alvor til at gjøre det. Disse Spottegloser krænkede hans Forfængelighed, og han beklagede sig derover til Holck, og denne lovede ham at rydde alle Vanskeligheder af Veyen og bøde, eller rettere sagt, gjøre Vold paa Naturens. 39ved Medicamenter, som han vidste og skulde forskaffe ham. Han efterkom sit Løfte, Kongen fik dem og var inderlig vel tilfreds med deres Virkning, men tænkte mindst paa, at han derved fordærvede sit Nerve System i Grund og Bund. Saa sladderagtig som han end iøvrigt var, saa tavs bragte hans Forfængelighed ham til at være i denne Post, saa at Medici, og især Struensee, da han omtrent et halvt Aar derefter kom til ham, ikke noksom kunde forundre sig over den Uorden og store Svækkelse i saa ung en Herres Nærver og Kræfter, uden at falde paa den egentlige Aarsag dertil. Først efter at de havde været en Tiid lang paa Reysen, og Kongen havde faaet en rendez vous af en Dame, kom han til Struensee og forlangede en Recept af ham, men den beste og kraftigste han i saa fald vidste. Struensee studsede, spurgte, om Hans Mayestæt vilde sætte hans Forstand eller Troeskab paa Prøve ved en Begiering, som, naar han opfyldte den, havde han fortient, at hans Hoved blev lagt for hans Fødder. Kongen loe ham ud, bad ham spare disse Ophævelser, vilde ikke han, saa skaffede nok Holck ham den som han havde gjort før. Dette aabnede Struensees Øyne angaaende Kongens Svaghed, han tog Bladet reent fra Munden, sagde ham, at intet uden Hoicks Uvidenhed om Virkningen af den Gift han havde bibragt ham, kunde og burde frelse ham fra den grueligste Straf; thi saa fremt han vidste hvad han havde foretaget, saa fortiente han at døe den skiendigste Død. Jeg har nævnet Dem Manden, af hvis Mund jeg har denne Beretning, s. 400g hans bekiendte Sanddruehed maae være Borgen for den, jeg ikke.

Foruden denne ulykkelige Virkning gjorde Holcks Medicamenter endnu een, som var at forbinde Kongen langt stærkere med sin Mylady, en Titel, som man havde givet hende, da hun kom til den engelske Minister; thi Rygtet gav det ud for en Vished, at der var kommen Ordre til Canceliet om et greveligt Patent til hende, hvori hun skulde kaldes Bevernskiold, at denne Ordre havde giort Conseillet opmærksomt, at de havde giort Kongen Forestilling derover og saa got som tvunget ham til at underskrive Ordren til hendes Bortsendelse; og at det har kostet ham meget at gjøre, det kan De see af Brandts Brev, hvori han gjør sig en Fortieneste af den Iver, hvormed han søgte Hoick op, for at faae ham til at gaae til Kongen og trøste ham i sin store Smerte over en elsket Persons Tab. Da hendes Huus, som var paa Vandkunsten, var heele Byen bekiendt, saa var hendes Bortsendelse ogsaa strax bekiendt over alt. Men for Raritæten[s] Skyld maae jeg dog fortælle Dem hvorledes og af hvem jeg fik det at høre. De veed, at man i de underste Værelser af min lille Vaaning ved Charlottenborg var meget nær ved Gaden og kunde høre alt hvad man sagde paa den. Morgenen efter at hun var kommet bort, og Vagt Paradet samledes, siger een Soldat, der sadte sit Gevær mod Vindues Skoddet, til en anden, som stod ved det: God Morgen Broder, veed Du Nyt? Ney, svarede den Anden, men duer det noget? — De gamle Knaster Barte hars. 41i Gaar givet Kongen en R— fuld igien, han har maattet taale, at hans Støvelet Cathrine fik Foden for R— af dem, og hvor meget han end græd og bad for sig, saa er hun alt over alle Bierge. — Ikke andet, her er i o H— nok han kan faae, og da han har ladet dem passere Mynstringen, saa kan han io ikke tage Feyl. Da jeg kun er et Echo, saa vil jeg ingen Undskyldning gjøre Dem for et Sprog, der ikke er mit.

Alt dette forebragte Frue Pless Dronningen; Titelen af Seraillet, som hun havde givet Hoffets Skiønheder, forøgede Forbittrelsen og Cabalerne, og det syntes, at Betienterne hos begge Kongelige Personer maae have været betalte for at staae paa Luur og bringe for, alt hvad de hørte, thi som et Ord blev talt hos den ene, saa vidste den anden det. En Dag skulde der gøres en Tour i Kane og tages Froekost paa Charlottenlund; et Øyeblik førend man gik til Taffels, fortalte Madame Pless det til Dronningen med det Udtryk: hvilken af Sultanerne mon der faaer Tørklædet i Morgen, — som vilde sige, hvilken af Damerne, der skulde kiøre med Kongen.

Desuagtet vidste Kongen det alt, og efter at have foreslaaet Dronningen det, vendte han sig til Frue Pless med et spodsk Smil og sagde: Kanekiørselen i sig selv vil blive mig en mindre Fornøjelse end den, jeg spaaer mig af en Tête a Tête med Dem, som jeg har udseet til at kiøre med mig. Ved en anden Leylighed spurgte han hende: hvor gammel hun vel holdt sig for at være? Da hun sagde ham det, rystedes. 42han paa Hovedet med de Ord: Det havde jeg ikke troet, at De selv vidste; adskillige Ting havde givet mig stærk Formodning om, at De var hoppet over alle de Aaringer, som er forløben siden De var Hof Dame, og i Følge deraf havde glemmt, at jeg var Christian den 7de, og bildt Dem ind, at jeg var Christian den 6te. Den Dag, da hun efter sin egen Udtolkning bekom Tørklædet, benyttede han sig af den ham forundte Tête a Tête til at kaste hende i den største Snee Dynge, og for at være vis paa, at hun ret skulde føle det, var han saa mal adroit ved at hielpe baade sig og hende op, at hun til Slutningen paa det indstændigste maatte bede ham om at lade hende hielpe sig selv, som han da og, efter at han havde væltet hende saa længe om, at hun rystede baade af Kulde og Arrighed, tillod hende, saa vel som og at lade en Karet hente til at kiøre hende hjem i. Mange slige forefaldende Scener viiste tydelig, at Kongen bar Nag til hende, hun fandt det altsaa raadelig at forstærke sit Partie og bragte altsaa en Paarørende af hende i Forslag til Oberhofmesterinde for den forventede Arving, som og strax blev antaget og var en Frue Perkentin fra Holsteen. Men denne havde næppe været fiorten Dage ved Hoffet, førend hun slog sig til Holcks Partie og røbede det alle Frue Plesses Anslag og Intriguer, saa vel som den Frihed hendes Tunge tog sig, saa vel i Dronningens Nærværelse, som uden for den. Med Conseillets Samtykke blev altsaa den Beslutning taget, at det første Dronningens Forløsning var lykkelig forbie, og hun kommen saas. 43vidt, at hendes Sinds Bevægelse over at skilles fra sin

kiere Hovmesterinde ingen skadelige Følger kunde have for hendes Helbred, da ikke allene at forviise Frue Pless fra Hoffet, men endog saa langt, at hun aldrig meere kunde komme for Kongens Øyne.

Den 28de Januari 1768 bragte Dronningen en Prinds til Verden, hvis Fødsel vel ikke foraarsagede tiende Deelen af den Glæde som hans Faders, men derimod er bleven Folket Aar for Aar vigtigere, saa man kan sige, at Kierligheden til ham er voxet med ham, og gid den til hans egen og Landets Lyksalighed maae dagligen tiltage. Det første Dronningen var fuldkommen vel igien, skulde Dommen over Madame Pless fuldbyrdes, men da Kongen hverken vilde forkynde Dronningen den eller afslaae hende de Bønner, som han vidste hun vilde gjøre for hende, saa fandt han for godt at være fraværende paa den Tiid og overdrog den gamle Bernstorf at see hans Befalning sat i Værk medens han var paa Friderichsborg til at sætte ud af Stutteriet. Han forsynede ham til den Ende med en Befalning til Frue Pless og et egenhændigt Brev til Dronningen, hvori han bad hende, ikke at opirres imod ham for den Smerte, han voldte hende ved at berøve hende en Person, som hun elskede, men undskyldte Virkningen med Aarsagen, der ikke var nogen anden end hans inderlige Kierlighed til hende. Han havde ved meere end een Leylighed erfaret den uindskrænkede Magt Frue Pless havde over hende, og at hun anvendte den til baade hendes og hans ubodelige Skade ved at holde deres Hierters. 44fra den søde og nøye Foreening, der allene kunde gjøre dem begge lykkelige, og strøede Ueenighed imellem dem. Han var altsaa, for at forebygge Følgerne af saa uforsvarligt et Foretagende, tvungen til at eloignere Frue Pless og gjorde det tillige i det søde Haab, at det skulde foreene dem langt nøyere og stærkere, end de vare det ved Baandet, der var knyttet imellem dem, og som hun allene havde været Aarsag i, at fælleds Kierlighed og Fortroelighed ikke dagligen havde draget haardere sammen.

Men alt dette gjorde ikke mindste Indtryk hos Dronningen; hun saae ikke saa snart, hvad det forkyndte hende, førend hun ikke vilde læse et Ord videre, paastod, at ingen uden med hendes Villie kunde eller skulde berøve hende den eneste Person, der bar en oprigtig Kierlighed og Hengivenhed for hende, og at samme Øyeblik Frue Pless skulde forlade Slottet, saa vilde hun forlade det med og følge med hende i hvad Kandt af Verden hun tog sit Opholds Sted. Al Bernstorfs Veltalenhed var spildt, alle de Forestillinger han gjorde hende om hvor vigtig det var for hendes egen Lyksalighed, at hun mistede en Persons Nærværelse, som Kongen tiltroede saa stor en Forbrydelse, hvad enten det forholdt sig saa heller ey, hialp ikke det ringeste; hun forbød ham med Heftighed og i Vrede at foretage sig det ringeste i denne Sag førend Kongen var tilstæde, og da han svarede hende, at han maatte og skulde iværksætte den ham givne Befalning, siden Pligt og Ære krævede det af ham, saa tilsvoer hun ham et evigt Had, ogs. 45at hun ikke skulde lade af at forfølge ham og alle de, der havde Deel deri, før hun havde taget sig en tilstrækkelig Hævn over dem.

Men Trudslerne vare endnu mindre kraftige end hendes Bønner og Taare; de sidste havde draget hans ned ad hans mandige Kinder, men de første rørte ham ikke, saa at da den bestemte Tiid kom, maatte Frue Pless bequemme sig til at reyse, og det eneste, hvori hun havde handlet efter Pligt og Samvittighed i den Tiid, hun havde været hos Dronningen, var at skaane hende for Afskeeden ved at fastsætte Reysen til imellem tie og elleve om Formiddagen, og tiltræde den ved Portens Aabning, saa at hun, da Dronningen vaagnede og kaldte paa hende, alt var længe fra Slottet.

Dronningens Bedrøvelse over hendes Forliis var saa umaadelig, at endog de, som hadede Frue Pless, fældede Taare over hendes Afreyse ved at see paa Dronningen, og hendes bittre Kummer forvandlede sig til de haardeste Klagemaal og Bebrejdelser, det første hun saae Kongen, saa at hun næsten viiste Afskye for ham. Om han havde formodet sig det, eller om Bernstorf havde opsat Brevet til Dronningen for ham, saa at de deri anførte Aarsager ikke vare tagne i hans Hierte, det er meget uvist at bestemme, siden en vis Jomfrue Holmstedt, som siden blev den navnkundige Madame Bøhm, gjorde Reysen med til Friderichsborg i Mandsklæder under Navn af den lille Hof Jøde, som vel just ikke var den beste Forberedelse til den Foreening, han taledede om i Brevet. Hanss. 46nærforestaaende Udenlands Reyse kunde ikke heller give Dronningen et kraftigt Beviis paa hans Oprigtighed i den Post, og man sagde ogsaa, at hun ved at sige ham Farvel havde forekastet ham det som den yderste Grumhed, da han vilde forlade hende og dog berøve hende den eneste Person, der elskede hende.

Undersaatterne gjorde denne Reyse heller ingen god Virkning hos; de fandt det ikke faderligt handlet imod dem, at tage store og besværlige Skatter af dem og forøde store Penge paa en Reyse, som ingen kunde see mindste Nytte af. Ingen privat Person kunde føre et meere stille og ærbart Liv end Dronningen i Kongens Fraværelse. Hun saae næsten ingen anden end de to Enke Dronninger, og hendes Prinds var al hendes Glæde. Man saae hende næsten aldrig uden ham, og saa tit hun i den Tid lod sig male, blev han malet med enten paa hendes Skiød eller Arm, men desuagtet blev heele Byen opfyldt med det Rygte, at Dronningen var frugtsommelig ved La Tour, een af de franske Acteurer.

Dette Rygte havde meget for og meget imod sig; han kom ofte til Friderichsborg hvor Dronningen var, men Forstaaelsen imellem ham og Kammer Frøken Eyben var saa almindelig bekiendt, at hendes store Kierlighed til ham blev anført som Aarsagen, at den afdøde Fritz M[oltke], der brændte i lys Lue for Frøken Eyben, maatte sukke forgieves. Man saae La Tour aldrig paa de Steder hvor Dronningen var, men bestandig gaae ind og ud hos Frøken Eyben.

s. 47 Charlotte Dorothea Biehl's Breve om Chr. VII

s. 48s. 49 De som paastode, at Dronningen var Hoved Personen i denne Intrigue, foregave, at Sammenkomsterne vare paa Frøkenens Kammer, og at hun af Føyelighed laante Navn dertil, for at skiule Dronningens. Jeg har meere end en Gang gjort Indvending derimod, at de, som kunde troe det, kiendte ikke det mindste til det menneskelige Hierte og især Fruentimmernes; thi med den ringeste Kundskab om det vilde de see hvor umuligt det var, at et Fruentimmer, der havde forelsket sig i den Grad, som Frøken Eybens Forhold udviiste at hun var, kunde godvillig gjøre Afstaaelse til noget andet Fruentimmer, hvem det endog var, end sige være Haandlanger og Skalke Skiulet i denne Forstaaelse, og saa fremt hun var det og ikke havde været andet i denne Begivenhed, saa taalede Dronningen lige saa lidet, at La Tour var heele Timer og længere allene med Frøkenen, som dog ingen kunde nægte, siden man ofte saae Dronningen paa adskillige Steder i den Tiid, at La Tour var hos Frøkenen.

Saa lidet som man med Grund kunde hæve denne Indvending, saa lidet vidste jeg at indvende imod det, som mange forskiellige Personer bekræftede at have seet og som bestode i Pretiosa af meere end 10 til 12 tusende Rdr. Værd, som han ved alle Leyligheder fremviiste og gjorde sig til af som Foræringer, han havde faaet fra en høy Haand. Jeg taleder derom en Gang med en temmelig betydelig Mand, som nu er død, og han svarede mig: Jeg beklager den arme Dronning af mit Hierte, thi Gud give mig Salighed saa vist, som hun er uskyldig i det, der tillæggess. 50 hende, men hun maae have Fiender og mægtige Fiender, der skaaner intet for at volde hendes Undergang; thi at La Tour faaer disse Foræringer, er en Sandhed, hans Forfængelighed smigres alt for meget ved den Tanke, at de kommer fra hende, at han ikke skulde troe det og paa en forblømmet Maade søge at bilde andre det samme ind, men just det, at de sendes ham som fra en høy Haand, der skiuler sig, gjør mig det ganske troeligt, at de ikke kommer meere fra Dronningen end fra Dem, men fra nogen, hvis Hensigt det er at gjøre Dronningen mistænkt for dem, og det som bestyrker mig i denne Troe, er, at jeg med Vished veed. at der gaaer ingen Post Dag forbie, uden at Kongen io faaer Breve, der anklager Dronningen for et uanstændigt Forhold og beskriver hendes Fortroelighed med La Tour med de sorteste Farver.

De seer, min elskede Bülow, at jeg endog til Trods for Vaersomhedens Love holder mit Løfte om at sige Dem alt hvad jeg vidste; min Hengivenhed til Dem bringer mig til at glemme, at Forsigtigheden forbyder at betro Papiiret, hvad man ikke bør sige, men haaber jeg for meget af Deres Venskab ved at troe, at det vil bruge den Varsomhed, som min Hengivenhed til Dem ikke tillader mig at iagttage mod ham, der eyer mit ganske Hierte. Da dette er alt, hvad jeg med Vished kan sige om dette udsprede Rygte og Anledningen til det, saa maae De see om Deres egen Forstand kan hitte ud af dette Labyrinth ved saa svag en Leede Traad.

Rygtet sagde iligemaade, at der fandtes dem, som s. 51 ved hver en given Leylighed forebragte Dronningen alle Kongens Amouretter og underholdt hende heele Tiimer tillige med Beskrivelsen over hans Opvartning for de franske og engelske Skiønheder, deels som noget man var underrettet om, og deels som om man af den Kundskab man havde om hans Smag og Tilbøyeligheder giettede sig hans Forhold til. At delte ikke tiende til at forøge hendes Agt og Tilbøyelighed for ham, var meget naturligt, hun var for ung og havde for liden Erfarenhed til at fatte Mistanke til dem, der fandt Fornøvelse i at forebringe slige Beretninger, som vel kunde skade, men aldrig gavne, siden det ikke stod i den Advaredes Magt at forekomme det. Maaskee havde den unge Dronnings naturlige gode Forstand bragt hende til at overveye, at det umueligt kunde være af Deeltagelse i hendes Vel, at man foruroeligede og krænkede baade hendes Hierte og Forfængelighed, dersom ikke hendes kiere Frue Pless havde brugt samme Forhold, og om hendes Hengivenhed holdt hun sig saa forvisset, at hendes høyeste Attraae var at have Frue Pless hos sig igien, og dette haabede hun at faae udvirket ved sin Moder, naar Kongen kom til Engelland. Hun umagede sig ogsaa for at holde det sin Daatter derom givne Løfte, og i det Haab, at Kongen mindre offendtlig end under fiire Øyne vilde give hende Afslag, saa sagde hun over Taffelet, da Kongen spiiste første Gang hos hende, til ham, at hun havde noget at udbede sig hos ham, hvis Bevilgning vilde foraarsage hende en overmaade stor Glæde. Det forstaaer sig, at Kongens. 52 svarede, at hun ikke havde at bede, men at befale, og at han vilde holde sig det for en Ære og en Lykke, om der var noget i hans Magt, hvorved han kunde forbinde hende. Derpaa udbad hun sig da, at Hans Mayestet vilde lade den Unaade fare, som han havde kastet paa Frue Pless, og tillade hendes Daatter Dronningen at tage hende til sig igien. Kongen hørte ikke saa snart Frue Plesses Navn førend han skiftede Farve, men uden at lade sig mærke, og uden at betænke sig, svarede han: Det har aldrig været Hendes Mayestet formeent, hun har fuldkommen Raadighed deri saa vel som alt andet, men jeg har allene sagt hende, hvad der forbandt mig til at gjøre en høy og hellig Eed paa, at hun aldrig maatte være paa det Sted, hvor jeg var. Den er det ikke i min Magt at bryde; foredrager altsaa hendes Mayestet Fru Plesses Sælskab for mit, saa er alt hvad jeg kan gjøre, at finde mig deri, saa ubehageligt og nærgaaende end dette Fortrin maae være mig. Det Afslag, Dronningen siden efter, da hun var kommen herfra, fik af sin Broder paa den samme Begiering, giver megen Formodning om, at han har forklaret Oprindelsen til hans Forbittelse imod Frue Pless nøyere, og at man af den er bleven overbeviist om, at hun var den første og fornemste Aarsag til Dronningens Fortrædeligheder.

Om enten hendes Moder ved denne Leylighed har raadet hende at bruge et andet Forhold imod Kongen, eller om Frue Plesses Fraværelse virkede det allene, kan vel ingen sige, men Dronningen begyndte

s. 53 Charlotte Dorothea Biehl's Breve om Chr. VII

s. 54s. 55alt meere og meere at yttre sin inderlige Længsel efter Kongens Tilbagekomst. Jeg for min Part har stedse anseet det for en meere fysisk end moralsk Virkning; hun elskede Cron Prindsen alt for inderlig, til at hans Fader kunde være hende ligegyldig, og da en Moders Følelser ere de stærkeste i heele Naturen, saa holder jeg det og for en Umuelighed, at et uskyldigt og ufordærvt Hierte kan med Ligegyldighed betragte een Person saa nøye forbunden med det kiereste og dyrebareste man eyer. Men hvilket der var Aarsagen eller ey, saa syntes Dronningen, da Kongen var paa Hiemreysen, ligesom at tælle Miilene han kom hende nærmere, og den Dag han skulde naae Roskilde, kørte hun med Dagbrækningen derhen for at tage imod ham der. De afskyelige Beretninger, man havde givet ham om hende, forskaffede hende en kold og næsten foragtelig Modtagelse, men om hun ikke mærkede det, eller ikke vilde mærke det, saa viiste hun saa sand og usminket en Glæde, og hendes heele Adfærd var saa forekommende kierlig, at den spillede Mester over Kongens Misfornøjelse, og de forlode Roeskilde i det bedste Luune og til Anseelse meget glade over at være bleven samlede, og vel fornøjede med hinanden.

Nu træder der en Person frem paa Skuepladsen, der har draget heele Europas Opmærksomhed til sig, saa vel ved den betydelige Rolle han i et Par Aar spillede, som ved sit tragiske Endeligt. At han havde mange gode og store Egenskaber, kan endog hans Fiender ikke nægte ham, han havde Indsigter i manges. 56og forskiellige Videnskaber, han var virksom, arbejdsom, oversaae det heele med et Øyekast og kunde bleven een af de nyttigste Mænd for Dannemark, dersom han havde gaaet lidt mindre overiilende til Værks og ikke manglet alle Dyders stærkeste og fasteste Grundvold: Religion. Den var ham, ved at være bleven sadt i et falskt og for Fornuften anstødeligt Lys, ganske og aldeles betaget, hans Temperament var tillige overmaade vellystig, og da han ikke kunde elske en Gud, som man truede ham med, der vilde lade ham evig brænde fordi han bar hvide Strømper og Manchetter, saa ansaae han det heele Systême som en Opfindelse for at underkue Menneskene og gjøre dem til Slaver, og i steden for at anvende de ham forlenede Ævner til at skille det sande fra det falske, holdt han sig ved Meeningen, der smigrede hans Tilbøyeligheder, blev en fuldkommen Materialist og op offredes Haabet og Trøsten af et tilkommende Liv for frit og ubehindret at kunde fyldestgjøre alle sine Lyster og Begierligheder i dette.

4

Han var kommen til Kongen i Altona, havde gjort heele Reysen med ham og paa den vunden Kongens Fortroelighed i en meget høy Grad, ja, man kan endog sige, at han er den eneste, som Kongen ikke er bleven lunken imod af alle de, som [han] har viist Tilbøyelighed for, og følgelig bør man slutte deraf, at Grunden til den ikke har været saa letsindig som de andre. Det er at formode, at Struensee har nærmet sig Hoffet i det Haab at spille en betydelig Rolle der og i Følge deraf gjort sig Umage for ats. 57opdage alle de lønlige Drivfiedre, der sadte dette store Hiul i Bevægelse. Det var just ikke heller meget vanskeligt, thi Conseillet havde efter deres Tanker bemægtiget sig Regierings Tømmen paa en Maade der gjorde det umueligt at rive det af deres Hænder, og vare altsaa ganske ubekymrende om, hvilket af de cabalerende Partier der spillede Mester. Disse vare det Holckiske, men som var alt for letsindig og flygtig til at bryde sig om andet end sine Forlystelser, Ober Hof Marchalinde Moltkes og Frue Gabels, der arbejdede af yderste Kræfter paa at styrte de Andre, men stræbede alle tree med forenet Magt at hindre Dronningen i at komme i Agt og Anseelse hos Kongen, siden de alle havde fornærmet hende og frygtede, hun vilde hævn sig.

Endskiønt Struensee i Førstningen holdt sig nøye indskrænket i sin egen Cirkel, saa oversaae han dog heele Kortet i en Hast, og hvad enten han haabede den Følge deraf, som det til Rigernes store Uhæld fik, eller om han troede at sætte sig i Gunst hos Nationen ved at slaae sig til Dronningens Partie, hvis Skiebne alle beklagede, saa anvendte han al sin Magt over Kongen til at gjøre ham opmærksom paa Dronningens Fortienester og at drage hans Hierte til hende, endog førend han nogensinde nød den Naade, at tale med hende. Det lykkedes ham, og Kongen viiste en langt større Opmærksomhed for hende end han pleyede, han taalede ikke meere, at man tilsidesatte den Ærbødighed, man skyldede hende, og hun kunde frit give sin Behag eller Mishag tilkiende. Himlen give, ats. 58Kongens Forfængelighed havde bragt ham til at gjøre sig selv en Fortieneste af hendes forandrede Forfatning og for evig dulgt for hende, hvem hun skyldede denne Forbindtlighed. Men ligesom Fortroeligheden tog til imellem dem, saa berømte han Struensees Forstand, Indsigter og Fortienester for hende, forlangte, at hun skulde gjøre sig bekendt med ham og give ham particulaire Audience.

4*

Om en Mennesket beskikket Skyts Geist ved en lønlig Afskye, som det ikke selv kan gjøre Reede for, søger at advare det for hvad der kan og vil blive det [til] Fordærvelse, eller om den alviise Skaber har lagt noget i Naturen, der ligesom holder os tilbage fra det, der i Fremtiden bliver os et Udspring til Hiertesorg og Fortrydelse, kan vel ingen bestemme, men at det meget ofte skeer, beviiser utallige Exempler, hvis Antal sikkert var endnu større, om de stedse bleve bemærkede. I det mindste følede Dronningen en for hende selv ubegribelig Rædsel og Gysen for at opfylde denne Begiering af Kongen; hun afslog ham det længe, men da han omsider forlangede det paa en Maade, at Klogskaben ikke tillod hende det længere at være derimod, saa bestemte hun en Eftermiddag til at tale med ham. Da den fastsatte Tiid kom, var hun i en heftig og

uroelig Beængstelse og sagde til sine Kammerfolk: Jeg veed ikke hvad den Docter skal gjøre hos mig, det er mig yderst modbydelig at tage imod ham, men Kongen vil endelig liave det, og saa faaer jeg da vel at føye ham. Efter at hun havde talet første Gang med ham, var Afskyens. 59og saa borte, og nogen Tiid derefter sagde hun: Man kan dog have nogle forunderlige Griller; jeg gjorde mig en Forestilling om Struensee som et utaaeligt Menneske, og han besidder utallige Fortienester, og hans Omgang er overmaade indtagende.

De to Fødsels Dage, Dronningen havde været her i Landet, havde Kongen været fraværende, den var altsaa ikke endnu bleven celebreret, men heele Høytideligheden ved den havde bestaaet i at spiise paa Hirschholm med de to Enke Dronninger. Struensee overtalede altsaa Kongen til at gjøre den tredie desto prægtigere; Festiviteterne varede i tree Dage, hvoriblandt et Carousel, Masquerade og Fyrværkerie i Friderichsberg Hauge vare de betydeligste. At dette ikke kunde være en ung Person paa 18ten Aar ligegyldigt, var meget naturligt, allerhelst da denne kildrende Opmærksomhed fulgte paa en lige saa kiendelig Tilsidesættelse af alt, hvad man skyldede hende, og da Kongen selv begik den Uforsigtighed at tilkiendegive hende, hvem hun skyldede Tak derfor, og hun merkede, at hun igiennem Struensee kunde faae alle sine Ønsker opfyldte, hvad Under da, at hun ikke allene betragtede ham med Fornøjelse og Erkiendtlighed, men endog søgte at forøge hans Magt og Myndighed, for derved at befæste sin egen.

Hun havde stærke og voldsomme Sinds Lidelser, et fyrigt og vellystigt Temperament [og] var i en Alder hvori Hiertet som oftest trænger til at elske og fæste sig ved noget; den fremspirende Ømhed for hendes Herre blev ved slette Raadgivere og hans eget Forholds. 60qvalt i Fødselen; i alle ædle og ubundne Hierter er der kun et Skridt fra Taknemmelighed til Kierlighed, om den ikke allerede er det, undtagen med den Forskiel, at begges Tænkemaade og Grundsætninger sætter Slagbom for de Begierligheder, der fornedrер Kierlighed til en dyrisk Elskov. Havde Struensee været et Menneske, som Religion og Pligter havde sat de behørige Skranker, saa havde han ved at skye Leyligheden sat baade hende og sig i Sikkerhed for at fristes over Formue, men da han i det Sted ikke allene holdt det tilladeligt, men endog som noget, han skyldede sig selv at fyldestgjøre alle Sandsernes Attraae, saa maatte der en overnaturlig Magt til at drage hende fra den Afgrunds Bredde, hun saa ubekymret dandsede paa, i menneskelig Magt stod det ikke.

Vil De nu, beste Ven, overveye alle disse sammenstødende Aarsager til at befordre denne elskværdige Princesses Fald og Undergang, saa vil De sikkert finde hende meere ynck- end lastværdig, og Deres Øyne vil ikke kunde nægte hendes Vanhælde den Told, som mine her yder det, allerhelst ved det søde, det glade Haab, at hendes Navn og Minde vil endnu blive velsignet i Dannemark som den, der har bragt os den største Velsignelse i vor elskede Frederich.

Intet kan være et større og kraftigere Beviis paa den skammelige Forurettelse, der var tilføyet hende ved det udsprede Rygte angaaende la Tour, end den Uskyldighed og Aabenhiertighed, hvormed hun lagde den Behag, hun fandt i Struensees Person og Omgangs. 61for Dagen; havde han ikke været hendes første Kierlighed, havde hun ikke troet, at det, hun følede for ham, var Venskab og Erkiendtlighed, saa havde hun sikkert iagttaget et ganske andet Forhold. Det strider imod al Erfarenhed af det menneskelige Hierte, at den, der kunde bruge saa megen Konst og Snedighed til at skmlе sin første Tilbøyelighed, der stedse er den stærkeste, skulde med saadan en Uforsigtighed overlade det til den anden, allerhelst da hun ikke meere kunde være uvidende om sit Hiertes Tilstand og hvad hun følede. Det Rygte, at den sig hos Kongen yttrede Vildskab, der bragte ham til at kaste Speyle, kostbare Porcelainer &c. ved sin Mohrs Hielp over Slots Altanen ned paa Pladsen, og som var en Følge af hans, ved Hoicks Tienstfærdighed foraarsagede Nerve Svækkelse, var en Virkning af Dronningens og Struensees Kierligheds Forstaaelse, viiste iligemaade, at hun havde Fiender, der fandt deres Regning og Fordeel ved at gjøre hende foragtelig og strafværdig i hver Mands Øyne; thi de[t] havde alt gaaet saa længe omkring, at det var paa Veye at høre op igien, førend deres nøye Fortroelighed efter begges siden efter aflagde Bekiendelse tog sin Begyndelse Imidlertid syntes Dronningens Forhold at tilkiendegive, at hun havde forladt Holck alt hvad han havde giort hende imod, men dog ikke saa ganske forglemt Hævnen hun havde lovet at tage over dem, der havde fordrevet Frue Pless fra hende. Den første, der følede den, var hendes og Cron Prindsens Oberhovmesterinde Frue P[erckentin], der ganske uventets. 62blev viist tilbage til Holsteen, og for at være des vissere paa at naae sit Maal, blev Holcks Søster [Frue von der Lühe] udnævnt til at beklæde hendes Sted, endskiøndt hun ikke elskede hende. Kort før Kongens Udenlands Reyse var Holck bleven gift med en Pige paa 80,000 Rdl. og som viiste sig saa høflig at døe meget kort efter, og hans derved erholdte Friehed sadte ham i Stand til at begiere den yngste Comtesse Laurvig, et Barn, der nylig havde fyldt sit tolvte Aar, og som ogsaa blev ham bevilget. Det første hun var blevet presenteret som hans Brud, vilde Dronningen bestandig have Glutten om sig, hun fik Rangen over alle Hofdamerne; Kongen og Dronningen vare i September 1769 personlig tilstæde ved Brylluppet i hendes Faders Gaard, og hver Søndag Eftermiddag til Concert og Collation i Holcks Værelser. Han havde den Tilladelse, at byde hvem af sine Bekiendtere dertil som han lystede, og ved den Leylighed saae og taledе Dronningen med adskillige Fruentimmere, hvis Rang ikke var stor nok til at skaffe dem Adgang til hende ; hun tykkedes vel om dem, lod dem til Trods for Etiquetten sige an til Taffels og lille Bal og havde dem undertiiden hos sig under Titel af Conversations Damer.

Dette hos en engelsk Prinsesse meget uskyldige Foretagende gav hendes Fiender nye Vaaben i Hænderne, thi til al Ulykke var ingen af disse Fruer og Frøkener bekiendt for en stræng Dyd. Dersom De, min Ven, kiender noget til den Misundelse og Forbitrelse, som et Fruentimmers erholdte Fordele opvækkers. 63hos

den øvrige Deel af Kiønnet, der holder sig, om ikke meere, saa dog i det mindste ligesaa berettiget til den, saa kan De let forestille sig, hvilken Storm Klokke Lyd dette Fruentimmer Sqvalder foraarsagede; men for dog at holde sig saa meget som mueligt skadesløs for denne Tilbagesættelse, saa søgte de at gjøre sig en Ære af den og foregave, at Løbsagtighed var det eneste og sikkerste Middel til at gjøre sig bemærket og yndet af Dronningen, og de undsaae dem ikke ved at udraabe og anklage hende offentlig som gode Sæders Fordær[v]erinde, hvori man dog gjorde hende høyligen Uret; thi de vare det før hendes Tiid, og til et Beviis derpaa, vil jeg gjøre Dem lidet bekiendt med den Tiids Chronique scandaleuse, endskiøndt jeg kan slutte mig til, at De umuelig kan være uvidende om den.

Ober Hof Marchalinde M[oltke] havde den spanske Minister Liano og hendes nuværende Mand Kammerjunker Plessen som Amants déclaré; Baronesse B[ülow] først Conference R[aad] Fabricius, siden efter Warnstedt, og da Frue Malleville berøvede hende ham, kom Schilden i hans Sted. Hos den døylige Grevinde Holst var Brandt, hos den gamle Grevinde Schimmelmänn var Falkenskiöld; Generalinde Gählers var ikke ganske nøye bestemt førend Struensees Broder kom; Frue Fabricius havde først den preussiske Baron Borck og siden den yngre Schimmelmänn, Frøken von Eyben la Tour, den afdøde Frue Hornemann von Krog[h]en; og endskiønt hun just ikke hører iblandt Hoffets Damer, saa syntes mig dog, at des. 64Tienester, som hun i disse Intriguer beviiste endeel af dem, gjorde hende berettiget til et Sted iblandt dem. Der var vel en Hoben, som kunde anføres endnu, men da disse vare de, som Ober Hovmesterinde Pless ved Dronningens Ankomst lod meest springe over Tungen, saa synes mig deres Antal stort nok til at beviise, at Dronningen var intet mindre end den, der fordærvede Sæderne, men at Struensees formastelige Anslag meget snarere bekom den kraftigste Understøttelse af det farlige og forargelige Exempel, som den unge Dronning i disses Forhold havde dagligen for Øye.

I Foraaret 1770 gik Hoffet til Holstein, hvor Greve Rantzau Aschberg fandt Leylighed til at bemægtige sig Struensees, som alt blev mægtigere og mægtigere, ganske Hierte og Fortroelighed, og de voldsomste af Struensees Foretagender skeedte ved hans Indflydelse. Til een, som efter Struensees Død foreholdt Grev Rantzau, hvorledes hans Stolthed havde kundet tilladt ham at indgaae saa nøye et Venskab, og det som meere var, ydmyge sig for et Menneske, som Fødselen havde sat saa langt under ham, sagde han: Jeg har aldrig været hans Ven og stedse i mit Hierte beleet hans store Taabelighed i at troe det. Den Rolle jeg spillede, var mig overdraget; jeg var i den yderste Betryk for Penge, de ble ve mig ikke aliene tilbudne, naar jeg vilde søge at vinde hans Fortroelighed, men endog en grændseløs Belønning, dersom jeg ved mine Forestillinger kunde formaae ham til at gjøre to Ting, paa hvilke et stort Anslagss. 65lværksættelse beroede, og som var at faae ham til at give Conseillet Afskeed og tildeels forviise det endog, og at afsætte Kiøbenhavn's Magistrat og at angribe Byens Privilegier; thi førend det, og især Conseillets Forviisning var gaaet for sig, kunde man ikke foretage sig noget. Jeg hadede selv disse gamle Perryquer, jeg havde i Friderich den 5tes Tiid faaet al for mange Irettesættelser af dem til ikke at finde en Fornøylelse i at kiøle mit Moed paa dem, og for at hævne mig og befordre min Lykke kunde det ikke sige saa meget at smigre en opblæst Medicus. — Hvorvidt der kan fæstes Liid til denne Beretning heller ey, drister jeg mig ikke til at bestemme; den Mands Sanddruehed, som det blev sagt til, gjør mig vis paa, at han har hørt det af Grevens Mund, men denne var bekiendt for saa stor en Uefterrettelighed, at man med Billighed kan drage det i Tvivl.

Man sagde, at Kongens sande Høiyagtelse for den gamle Bernstorf havde giort det meget vanskeligt for Struensee at bevirke Conseillets Afskeed og Forviisning, og at man for at bringe det dertil havde været nødt til at opvække Erindringen hos ham om Reventlous umenneskelige Behandling; og da den havde bragt Blodet i Kaag hos ham, havde man ved at forestille ham, hvor billigt og retfærdigt det var at lade ham føle sin Herres Vrede ved at berøve ham sit vigtige og misbrugte Embede, men at dette ikke kunde skee uden de andre kom bort med. som ellers ikke allene understøttede ham, men som endog tildeels havde giort sig skyldig i hans Misgiernings. 66ved at have seet igiennem Fingre med den og ikke hæmmet den, og paa denne Maade havde man naaet sit Maal. Baron B. har sagt mig, at Kongen i den Tiid næsten aldrig taledede om andet ved Taffelet end Reventlous Behandling, iblandt andet havde han eengang sagt: Der er nok aldrig nogen bleven elsket paa saa besynderlig en Maade, som jeg; thi da jeg blev saa stor, at min Hovmester ikke meere torde sætte mig offentlig til rette, og jeg enten sagde eller gjorde noget, som mishagede ham, saa nærmede han sig mig med de Ord: O min Prinds! hvor høyligen elsker jeg Dem ikke! og lod som han omfavnede mig, hvorved han kneb mig saaledes i Armene og Siderne, at jeg følede hans Kierlighed paa det allersmerteligste, men nu, nu skal jeg knibe Dig igien, Din Tyran! hvorved han slog Hænderne sammen med en kiendelig Glæde.

Conseillet havde neppe været en Maaned afsat førend man mærkede en Giering hos Almuen, der ikke var frembragt uden ved en den ganske uvedkommende Medvirkning; thi den, som altid glædede sig over de saa kaldte stores Fald og brød sig lidet eller intet om det var Peder eller Povel, der sad ved Roeret, begyndte nu at drage sig Følger og Slutninger af disse brave Mænds Forjagelse, som den allene kunde være et Echo af, saa ilde Fabelen endog var sammensat. Det hedde, at de vare jagede bort fordi de havde paataalt, at man mishandlede Kongen, at han blev sadt hver Dag i koldt Vand, hvor man holdt ham saa længe til han slet ikke meere vedste noget af sig selv at sige, puttede ham derpaa i en gloeheids. 67Seng, og naar han kom af den, saa var han ganske gal af noget, som der var kommen i Vandet til ham. Dertil kom nu at Struensee var Tydsk, det gamle Had blev opvakt; at han var en født Undersaat saavel som de, blev anseet som en Umuelighed naar han ikke kunde Dansk, og om det havde været mueligt, at han kunde befriet dem fra alle

Skatter og Tyngder, saa havde det ikke udslættet Indtrykket, som Befalningen, at alle Ansøgninger og Forestillingskulde være tydske [giorde]; og at der blev pustet hemmelig til denne Ild var kiendelig nok af det, at fornuftige og indsigtsfulde Mænd paastode, at Foragt for Sproget var en aabenbare Foragt imod Nationen. Alle anførte Grunde og Beviiser paa, at en tilstaaet Ukyndighed ikke kunde hentydes til Foragt, at denne Befalning ikke kunde udtydes anderledes, end at Struensee for at kunde desbedre lære at kiende Sagens Sammenhæng, vilde have dem indberettede i et Sprog, han var mægtig, og være vis paa at de[n] ikke ved Oversættelsen blev fordreyet. Det hialp ikke. Svaret bestod i, at vi skulde føle det tydske Aag vi havde faaet paa Nakken igien, thi ellers kunde Doctoren lært Dansk førend han gav sig af med danske Sager.

Førend Hoffet kom f'ra Holstein, var Holck fra Kongen, og Frue von der Lühe dispenseret fra sin Opvartning som Ober Hovmesterinde, uden at have faaet Afskeed. Brandt var i Hoicks Sted kommen til Kongen under Titel af maitre des plaisirs til Trods for Kongens imod ham udviiste Had og Modbydelighed. Ved Vinterens Begyndelse skeedte den Indretning, s. 68 at Prinds Friderich bekom en Loge for sig selv, og Struensee og Brandt fik Plads i den kongelige. Prindsen var den elskelige Friderichs Søn, han bar hans Navn; ved den Fornærmelse, man troede, der var tilføyet Sønnen, blussede Luen for Faderen op igien under Asken, dog havde den ventelig ikke grebet videre om sig, dersom Struensees og Brandts Forhold havde viist, at de vare der til Opvartning og i den Afstand, som Opmærksomheden krævede; men i det Sted toge de sig de formasteligste og utilladeligste Friheder. Kongens Loge var den Tiid paa den danske Skueplads lige for Theatret og saa lav, at man af den kunde tale ud til Parterret, og jeg har med mine egne Øyne seet Brandt støde Kongen til Side for at stille sig frem og tale med nogen, der stod nedenfor, og der var sikkert ikke et Menneske tilstæde, der io med Glæde var bleven hans Bøddel, dersom det var bleven fordret. Førend jeg ender dette Blad maae jeg tilføve en Anmerkning over den Belønning Pligternes Udøvelse fører med sig. De Danskes Kierlighed til deres Konge er bekiendt, og De kan neppe forestille sig, hvilke Altere Cron Prindsen har opreyst sig i Undersaatternes Hierter ved hans udviiste kierlige Ærbødighed for sin Fader. Ikke een, men mange har beskrevet mig det med Henrykkelse; et Klap ved slige Leyligheder af Kongen, som man troede var følesløs, paa Prindsens Kind har draget Taarene i deres Øyne, som fortalte mig det, hvorimod andres modsatte Forhold har opvakt Had og Afskye. Farvel, min elskede Bülow, lad mig vide, s. 69 om De ikke endnu er kied af at læse hvad De allerede veed, men Nyt er der ikke lovet Dem af Deres uforanderlige

Biehl.